

Program edukacyjno-profilaktyczny pn. "Świadomie i bezpiecznie w Szkole Podstawowej Nr 3 w Słupsku" w ramach Rządowego Programu "Razem bezpieczniej"

Szkolenia/konwersatoria dla rodziców

"PORTRET DZIECKA W RODZINIE PRZEMOCOWEJ"

Aby dziecko dobrze rozwijało się psychofizycznie oraz nawiązywało prawidłowe relacje społeczne powinno mieć zaspokojone podstawowe potrzeby; związane z rozwojem fizycznym (biologicznym), psychicznym, społecznym oraz kulturalnym.

Pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym rozwija się dziecko jest środowisko rodzinne. To ono odpowiada za zaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka.

Jeśli w środowisku rodzinnym występuje przemoc wobec dziecka lub dziecko jest świadkiem domowej przemocy, wówczas wpływa to niekorzystnie na jego rozwój oraz funkcjonowanie w środowisku obecnie (domowym, szkolnym, rówieśniczym) oraz w przyszłość (traumatyzowanie przeżyć). **Dziecko żyjące w rodzinie ze znamionami przemocy ma między innymi nie zaspokojoną potrzebę bezpieczeństwa, właściwego rozwoju, poznawania, aktywności, samodzielności, osiągnięć, rozwoju, akceptacji, kontaktu emocjonalnego oraz społecznego.**

Wchodząc w nowe środowisko, jakim jest środowisko szkolne nie jest w stanie prawidłowo funkcjonować ani poznawczo (przyswajanie wiedzy) ani społecznie (nawiązywanie relacji z rówieśnikami oraz osobami dorosłymi).

Dzieci dorastając w zaburzonym środowisku rodzinnym prezentują zazwyczaj zachowanie agresywne lub uległe. Stosują agresję wobec innych oraz wobec siebie (autoagresja), bądź niemal bez sprzeciwu dają się wykorzystywać oraz krzywdzić obecne oraz w przyszłości.

Dziecko, które jest obserwatorem, a także ofiarą przemocy w rodzinie cechuje negatywne spostrzeżenie rzeczywistości.

Ofiary przemocy mają problemy w kontaktach społecznych, nie radzą sobie z emocjami, uczuciami. Często, w przeszłości wyrażają swoje trudności nadużywając narkotyków i alkoholu. **Problemy, które mają swój początek w dzieciństwie stanowią istotną przyczynę problemów w okresie dorosłości.**

Bolesne uczucia z przeszłości mogą rzutować na bieżące zachowania, czasami przekształcając ofiarę w sprawcę. Z badań wynika, że dzieci wzrastających w rodzinach, w których doznawały bądź były świadkami przemocy, wykazują skłonność stosowania jej wobec kolegów w szkole.

Dziecko w domu obserwując sprawcę, który ma władzę uczy się, że przemoc daje gratyfikację, że opłaca się.

Przyczyną zachowań agresywnych u dzieci wzrastających w środowisku przemocowym jest również narastająca frustracja, gniew, złość i wiele innych negatywnych uczuć.

Uczucia te wywołane przez zachowania sprawcy przemocy ale i nie broniącej siebie czy dzieci innej osoby dorosłej znajdują często gwałtowne ujście, gdy dziecko przebywa wśród rówieśników.

Jest duże prawdopodobieństwo, że ofiara może przekształcić się w sprawcę jeśli zinternalizowała normy, przekonania i postawy sprawcy jako własne. **Dziecko doznające przemocy często samo staje się sprawcą przemocy wśród rówieśników, głównie słabszych.** Część ofiar przemocy na skutek długotrwałego stresu i urazów ma problemy natury psychologicznej. Objawy pourazowe mogą utrzymywać się przez wiele lat. Sprawcy przemocy nie są mrocznymi upiorami, żądnymi krwi. Są to istoty ludzkie wyrosłe w cierpieniu, samotne, nierozumiejące świata, nastawione wrogo do ludzi. **Przemoc jest ich mechanizmem obronnym,** uważają, że tylko dzięki niej mogą przetrwać. Nie znają innych zasad funkcjonowania.

Świat sprawcy roi się od ludzi wrogo do niego nastawionych. Nikomu nie ufa, z nikim nie nawiązuje bliskich kontaktów. Boi się mówić o swoich problemach aby inni tego co powie nie wykorzystali przeciwko niemu.

Krzywdzenie dziecka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu psychicznego oraz umiejętności współżycia z innymi ludźmi. Rodzina jest miejscem, gdzie dziecko dokonuje pierwszych prób w kontaktach społecznych, doświadcza ograniczeń i wzmocnień we własnym rozwoju oraz nabiera zaufania do otaczającego świata. **Rodzina, w której te podstawowe więzi i kryteria zostały zaburzone, kształtuje młodego człowieka pozbawionego elementarnych umiejętności emocjonalnego i społecznego funkcjonowania.**

Wyobrażenia dziecka krzywdzonego o otaczającym świecie nacechowane są brakiem zaufania do innych, poczuciem bezradności i złości, nieumiejętnością rozwiązywania problemów, która wynika z niskiego poczucia własnej wartości, tendencją do izolacji emocjonalnej i społecznej. Dramatem dziecka krzywdzonego jest fakt, że największym odczuwanym przez nie zagrożeniem jest zagrożenie płynące ze strony bliskich.

PODSUMOWANIE

Dzieci używają przemocy nie dlatego, że są „złe”, tylko dlatego, że nie umieją inaczej zaspokajać swoich potrzeb lub radzić sobie z napięciem i doświadczonym stresem.

Stosowanie przemocy może dawać dziecku wiele korzyści np. poczucie siły, poczucie bycia ważnym, zabicie nudy, uznanie otoczenia. Jednak w dłuższej perspektywie upośledza poważnie jego społeczne funkcjonowanie. Dzieci będące sprawcami przemocy w konsekwencji mają problemy w nawiązaniu bliższych relacji z ludźmi, o wiele częściej od pozostałych wchodzi w konflikt z prawem, łamią normy życia społecznego.

Jeśli dziecko spotkało się z przemocą w rodzinie, będzie potrzebowało pomocy bliskich, a także często pomoc specjalistycznej.

Rodzice wraz z nauczycielami oraz innymi specjalistami mają za zadanie pokazać dzieciom sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach.